

Wij zijn de adem en de geur van God

Overweging 1 november 2015 – Jonne Meij

Voorganger: Diana Vernooij

*“... Is het niet zo dat we troost nodig hebben
juist wanneer we de ervaring hebben dat we van de liefde afgesneden zijn?
Ieder van ons heeft ervaringen
waardoor we ons afgesneden voelden van de liefde,
waarin we ons losgerukt of buitengesloten voelden van de liefde.
Door het verlies van een dierbaar mens,
of door liefdeloos gedrag ...”*

Eerste lezing uit: De tuin van de Profeet

Tweede lezing: De Bergrede in Mattheus 5:1-16

Onze pianiste Irina Antonova meldde zich in de ochtend ziek.

Besloten werd tot een nieuwe liederenkeuze die werd gezongen onder begeleiding van een van de cd's die het koor van De Duif maakte.

Intermezzo's werden ingevuld met live vioolmuziek en muziek van CD.

Het werd een prachtige muzikaal geïmproviseerde viering met sterke maidenspeech van Jonne.

Openingsgebed

U bent onze toekomst en niet de dood.

Daarom stellen wij nu al
tegenover de wanhoop de hoop,
tegenover het verdriet de vreugde
en laten ons door niets van de wijs brengen:
U bent de redder van ons leven,
en wat wij hier al mogen geloven,
zult U ons laten zien. Amen.

Lied - Boek jij bent geleefd

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Welkom en inleiding

Goedemorgen, lieve mensen, van harte
welkom op deze eerste november, fijn dat
jullie er zijn. Je komt hier vaker of zelfs
vaak, of je komt hier voor het eerst:
welkom. Of je nu gekomen bent voor
Allerzielen, voor Allerheiligen of voor
Jonne, fijn dat je er bent!

Het is Allerheiligen vandaag – en
Allerzielen morgen – bij de start van de

herfst staan we stil bij verlies en bij het helen van verlies. Ooit herdachten we in de katholieke kerk op 1 november onze heiligen, en morgen, op 2 november de verloren zielen, onze verloren geliefden: verloren maar nooit vergeten. En vandaag nemen we dat ineen. We gaan onze verloren zielen gedenken, onze heiligen, onze geliefden.

Dat onze eigen geliefden, ook onze heiligen zijn, de mensen die voor het goede gaan, dat zal Jonne straks met ons onderzoeken. Zij houdt de overweging en zal stil staan bij verlies en ware troost. Jonne debuteert vandaag in de Duif als voorganger. Ze is al vaker mee voorgegaan als lector en nu houdt ze haar eerste overweging. Daar zijn we trots op en ik ben blij om samen met haar voor te gaan. Het was een mooie voorbereiding, ik vind het altijd weer een voorrecht als ik mee mag helpen om iets moois geboren te laten worden!

Jonne veel succes en ik wens ons allen een mooie zachte en helende viering.

Gebed om luisterbereidheid

V. Om luisterbereidheid bidden wij
in dit uur rond de Schrift.

A. Dat wij niet zomaar horen
wat wij willen horen,
maar dat wij horen en verstaan
wat wij nog niet weten
of niet willen weten.
Dat wij uit oude en bekende verhalen
nieuwe schatten van bevrijding delven.

V. Daarom bidden wij:

Levende God,
maak ons benieuwd, zo schamper als wij zijn;
maak ons vrolijk, zo aangeslagen als wij zijn;
maak ons betrokken, zo eenzelve als wij zijn;
En bovenal:
maak ons opstandig, zo ingegraven als wij zijn;
maak ons vindbaar voor toekomst,
zo verloren als wij zijn aan de bestaande orde
van ieder-voor-zich en God voor ons allen.

A. Om luisterbereidheid bidden wij
in dit uur rond de Schrift.

Muzikaal intermezzo - Spiegel im Spiegel *Arvo Pärt*

Eerste lezing uit: De tuin van de Profet *Kahlil Gibran*

En op de eerste dag van de week, toen de klanken der tempelklokken hun oren zochten, sprak een, zeggende: “Meester, wij horen hier veel over God spreken. Wat zegt gij over God en wie is hij in alle waarheid?”

En hij stond voor hen als een jonge boom, onbevreesd voor wind en storm en hij antwoordde, zeggende: “Denk nu, mijn makkers en beminden, aan een hart dat al uw harten omvat. Een liefde die al uw liefden besluit. Een geest die al uw geesten omsluit. Een stem die al uw stemmen bevat en een stilte dieper dan al uw stilten, en tijdloos.”

(...)

En zij waren stil, ieder van hen, en verward in hun hart; en Almoestafa werd met ontferming over hen bewogen en zag met tederheid op hen neer, zeggende: "Laten wij thans niet meer spreken over God, de Vader. Spreken wij veeleer over de goden, uw naasten, en van de broeders, de elementen die zwerven om uw huizen en velden.

Gij zoudt in uw verbeelding willen opstijgen naar de wolk en dit hoogte noemen, en de grote zee willen overtrekken en dit afstand noemen. Maar ik zeg u, dat gij, zo ge een zaad in de aarde zaait, hoger reikt, en wanneer gij uw naaste met de schoonheid van de morgen verwelkomt, een groter zee oversteekt.

Te vaak zingt ge God, de Oneindige, en toch hoort ge het lied niet. Als gij maar wilde luisteren naar de zangvogels en de bladeren die de tak verlaten als de wind voorbijgaat. Nogmaals bid ik u, spreek niet zo lichtvaardig over God, die uw alles is, maar spreekt en begrijpt veeleer elkander, de naaste een naaste, een god een god."

(...)

"Mijn zeevaarders en mijn vriend, het ware wijzer indien wij minder spraken over God, die wij niet begrijpen kunnen, en meer over elkander, die wij kunnen verstaan. Toch wil ik dat ge weet, dat wij de adem en de geur Gods zijn. Wij zijn God, in blad, in bloem en vaak in vrucht."

Tweede lezing De Bergrede in Mattheus 5:1-16

Toen Jezus de mensenmassa zag, ging hij de berg op. Daar ging hij zitten met zijn leerlingen om zich heen. Hij nam het woord en onderrichtte hen:

"Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel.

Gelukkig de treurende, want zij zullen getroost worden.

Gelukkig de zachtmoedigen, want zij zullen het land bezitten.

Gelukkig wie hongeren en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.

Gelukkig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.

Gelukkig wie zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.

Gelukkig de vredestichters, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want voor hen is het koninkrijk van de hemel.

Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad betichten.

Verheug je en juich, want je zult rijkelijk worden beloond in de hemel; zo immers vervolgden ze vóór jullie de profeten.

Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout zijn smaak verliest, hoe kan het dan weer zout gemaakt worden? Het dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt.

Jullie zijn het licht in de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. Men steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel."

Overweging

Allerzielen, allerheiligen.

Mijn dochter is dol op dieren, en hoewel mijn man en ik als ouders dondersgoed weten dat de zorg voor huisdieren op onze schouders komt te liggen, hebben wij naar aanleiding van haar dierenliefde, twee poezen en kreeg zij een paar jaar geleden twee cavia's voor haar verjaardag. Katten worden op een manier huisgenoten maar cavia's blijven in mijn beleving angstige prooidieren, die niet van knuffelen houden en waarvan je veel te vaak, door de geur in huis herinnerd wordt aan het feit dat het hok verschoond moet worden.

Maar; mijn dochter hield van ze.

Niet zo lang gelden overleed de laatste cavia ...

's ochtends bewoog ze niet meer, ze at niet meer. We hebben haar op een zacht dekentje gelegd en op schoot genomen, we hebben haar gewiegd, zachtjes tegen haar gepraat tot het moment dat ze echt dood was. Ik zag m' n dochter schrikken en ik zag hoe het verdriet in haar z' n ruimte in nam ...

Ik sloeg mijn arm om haar heen en zei: "Ach lieverd, ze heeft toch een goed leven gehad.. en ... de dood hoort bij het leven ..."

Maar zonder op mij te reageren zei ze door haar tranen heen: "Mamma wil je Luca voor me bellen, ik heb nu echt even een vriendin nodig..!"

"Oh", zei ik, "natuurlijk" Ik belde de vriendin en mijn dochter trok zich terug op haar kamer. Even later bracht ik de vriendin naar mijn dochter die opgerold lag te snikken.

Wat ik zag tussen die twee meiden ontroerde me vulde me met gepaste bescheidenheid.

Ik zie hoe de vriendin met een mengeling van ontzag en nieuwsgierigheid naderde en zo dicht mogelijk bij mijn dochter ging zitten en ze vroeg met grote ogen heel oprecht: "Gaat het een beetje?" Ik trok me terug en begreep: hier heb ik als moeder even niets te zoeken.. Het duurde niet lang of ik hoorde de meiden hartelijk lachen, het verdriet was gezien, de angst bedwongen en er was weer ruimte voor iets anders ...

Heiligdommen

Sommige mensen, ervaringen of overtuigingen zijn ons zo dierbaar, die zijn in onze beleving zo 'waarachtig' dat we daar niet aan twifelen. Die zijn boven alle twijfel verheven. Daar omheen heerst rust, daar kan je altijd op vertrouwen, zelfs als al het anderen onzeker lijkt blijven die heiligdommen als bouwstenen van ons leven, staan. Wijzelf, onze dierbaren en ons diepste geloof zijn van die heilige domeinen. Daar kan je op steunen, daar word je door gedragen. Die zijn ons heilig en dierbaar.

Die heiligdommen beschermen en koesteren we, of het nu mensen of overtuigingen zijn, we willen ze heel houden. We willen niet aan ze twifelen en vinden het vaak niet prettig als anderen ze openlijk in twijfel trekken. We kiezen er daarom voor om die heiligdommen niet met iedereen te delen. Die deel je alleen met iemand wanneer je zeker weet dat de ander er met eerbied mee om zal gaan. Je moet er op kunnen vertrouwen dat hij of zij het niet uit je handen trekt, er niet om zal lachen, de 'waardigheid' van je heiligdom niet ter discussie stelt. Pas dan mag een ander er naar kijken. Pas dan willen en kunnen we onze heiligdommen met een ander delen.

Opvoedkundige ervaring

De aanwezigheid van haar vriendin was voor mijn dochter helend omdat haar vriendin begreep wat ze zag en omdat ze daar met respect bij aanwezig kon zijn zonder het mijn dochter te ontnemen of er iets anders van te maken. Ik had het heiligdom van mijn dochter niet herkent en niet op waarde weten te schatten. Daar waar ik het verlies had

gerelativeerd en bezig was geweest om het te veranderen in een opvoedkundige ervaring, daar had zij oog voor de ernst van het verdriet en gaf mijn dochter daarmee de gelegenheid om haar verdriet te delen.

Van mij keerde mijn dochter zich af, bij haar vriendin ging ze open.

Deze troost is niet anders dan de troost die we zoeken en kunnen vinden in ons geloof.

Soms vragen vrienden en kennissen mij verbaasd naar mijn omgang met geloof, met name het geloof in God; of het onnoembare. Ze vragen zich af of ik in sprookjes geloof maar vaak zijn ze vooral geïnteresseerd in de troostende werking van geloven. Ze zeggen zelfs een beetje jaloers te zijn op de troost die je 'erbij krijgt'. Ze zouden die troost ook graag tot hun beschikking hebben maar zonder dat ze in sprookjes hoeven te geloven. "Jonne, hoe doe je dat?"

Verbinding

Wat is troost anders dan de notie dat je leeft. Kortom; dat je weet dat er verbinding mogelijk is tussen jou hart en dat van een ander of tussen jou hart en de bron van onvoorwaardelijke liefde of God.

Of wanneer die verbinding onmogelijk lijkt, dan toch kunnen geloven in en vertrouwen op de aanwezigheid van die liefde, ook op die momenten dat je er geen contact mee kan maken.

Hoe verlaten, verdrietig, verscheurd of verward je je ook voelt. Er op durven vertrouwen dat er liefde is, altijd, en dat het jou of jij het weer zult vinden, dat biedt troost. Het is mijn ervaring én mijn geloof dat die onvoorwaardelijke liefde altijd aanwezig is, ook wanneer ik haar niet kan zien of ervaren. Die onnoembare bron noem ik God.

Is het niet zo dat we troost nodig hebben juist wanneer we de ervaring hebben dat we van de liefde afgesneden zijn? Ieder van ons heeft ervaringen waardoor we ons afgesneden voelden van de liefde, waarin we ons losgerukt of buitengesloten voelden van de liefde. Door het verlies van een dierbaar mens, of door liefdeloos gedrag van mensen aan wie wij onze heiligdommen toe vertrouwden. Dat kan werkelijk lijden veroorzaken. Soms kan een mens zich daardoor niet meer blootstellen aan de liefde. En laten we niet vergeten: soms lijkt er ook werkelijk geen menselijke liefde in het leven te zijn!

De afwezigheid van compassie, naastenliefde kan adembenemend zijn ...

Dat is van alle tijden en zal van alle tijden blijven.

helende aanwezigheid

Hoe herstellen we van deze ervaringen? Hoe lukt het ons om niet dood te gaan terwijl we nog leven? hoe lukt het ons om desondanks te blijven vertrouwen op de liefde en open te blijven staan voor elkaar en voor het leven?

Dat kan door de helende aanwezigheid van onze vrienden en medemensen. In de niet oordelende aanwezigheid van een ander mens, waarin onze heiligdommen en het verlies om onze heiligdommen met liefde worden erkend. Die onvoorwaardelijke aanwezigheid van onze vrienden en medemensen is helend en troostend.

Het verlies van heilige mensen en heiligdommen in ons leven is intens. zoals ook mijn dochters verdriet om het verlies van haar cavia. Vandaag staan we stil bij ons eigen verlies en bij het verlies dat anderen te dragen hebben. We herdenken de mensen die ons heilig en dierbaar waren en nog zijn. Laten we dat met zachtheid doen, met respect en zonder de antwoorden die we denken dat we zouden moeten geven. Aanwezig zijn bij elkaar, in alle eenvoud en oprechtheid, zoals Luca bij mijn dochter.

Want, zoals Dietrich Bonhoeffer schreef:
Afscheid nemen
is met zachte vingers
wat voorbij is dichtdoen
en verpakken
in goede gedachten en herinneringen.

Stilte, gevolgd door vioolspel door Gerrard Boot

Geloofsbelijdenis

Ik geloof in een wereld vol liefde,
een wereld van God, een God die altijd dicht bij ons is.
Ik geloof dat Jezus is gekomen uit liefde voor de mens -
zonder onderscheid naar kleur, geaardheid, rang of stand.
Ik geloof in zijn opdracht:
heb je naaste lief en probeer dat waar te maken.
Ik geloof in een gemeenschap die mensen verder helpt.
En ik weet zeker, dat God naar ons glimlacht
en haar licht over ieder van ons laat schijnen.
Amen.

Muzikaal intermezzo – uit Metamorphosis *Philip Glass*

Dienst van de Tafel

Herdenking van onze overledenen

Diana nodigt iedereen uit voor dierbare overledene(n) een waxinelichtje te komen aansteken op een van de schalen die naast de tafel staan opgesteld.

Tafelgebed - Tot Zegen

H. Oosterhuis / T. Löwenthal

Uitgesproken door Crolen Maris

Deze bijeenkomst zij ons tot zegen
Dit komen tezamen van mensen, gezichten en zielen
van hier en overal, aarde en hemel,
deze seconde der uren der eeuwen
zij ons tot zegen.
Moge de donkere nacht onze dagen behoeden
deze nieuwe dag ons zuiveren, sterken
dat onze boeien geslaakt
onze honger gestild
dat niet de dood op ons valt.
Moge het licht van de morgen
over ons opgaan, nieuw alle dagen.
Moge de kracht in ons varen
van Jezus uw dienstknecht uw kind.

Dat ons voor ogen staat, hij door u geroepen,

bestemd en beziel om in ons midden,
eens en voorgoed,
te zijn uw woord uw voorbeeldens
al doende liefde, recht –
brood uit de hemel, water uit de rots
wijnstok wereldwijd vertakt –

Dat waar wij gaan zijn geest ons overschaduw
liefde sterker dan de dood.

Die mens gedenken wij
als een van ons, als een met u.
Moge het delen van dit brood en deze beker
ons sterken in de hoop
dat hij leven zal in ons
uit kracht van u.
Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood en liefde is genoeg voor allen.
Kom bevrijden wees genadig
ere zij u in den hoge
diep in ons midden
vrede op aarde
kome wat komt.

Intenties uit het groene boek

Nodiging, breken en delen

Muzikaal intermezzo – uit Metamorphosis *Philip Glass*

Onze Vader *(Armeense versie)*

Bron van Zijn, die ik ontmoet in wat mij ontroert:
Ik geef u een naam
opdat ik U een plaats kan geven in mijn leven.
Bundel Uw licht in mij, maak het nuttig.
Vestig Uw rijk van eenheid nu,
uw enige verlangen handelt dan samen met het onze.
Geef ons wat we elke dag nodig hebben aan brood en inzicht.
Maak los de koorden van fouten,
die ons vastbinden aan het verleden,
zoals wij ook anderen hun misstappen vergeven.
Laat oppervlakkige dingen ons niet misleiden,
want uit U wordt de al werkzame wil geboren.
De levende kracht om te handelen,
het lied dat alles verfraait
en dat zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.

Acties en agenda

Slotlied

H. Oosterhuis / T. Löwenthal

Die mij droeg op adelaarsvleugels,
die mij hebt geworpen in de ruimte,
en als ik krijsend viel mij opgevangen
met uw wieken en weer opgegooid,
totdat ik vliegen kon op eigen kracht.

Wegzending en zegen